

บันทึก

เรื่อง การนำส่งสินทรัพย์เข้าบัญชีในพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ธปท. สบช. ๐๓๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๓ สรุปความได้ว่า ด้วยพระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน) ได้มอบทองคำและเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ที่ได้รับบริจาคจากประชาชนทั่วประเทศในโครงการผ้าป่าช่วยชาติให้แก่ ธปท. โดยระบุจุดมุ่งหมายเพื่อนำเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เข้าบัญชีประเทศไทยเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ ที่ Federal Reserve Bank นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และทองคำแท่งเป็นทุนสำรองทางการเงิน ปรากฏตามหนังสือวัดป่าบ้านตาด ที่ พิเศษ ๐๐๓๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และที่ พิเศษ ๐๐๐๓๔.๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๒ นั้น

ธปท. ได้รับสินทรัพย์ดังกล่าวไว้และดำเนินการดังนี้

ก. เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ที่ ธปท. รับมอบไว้สองครั้ง จำนวนทั้งสิ้น ๔,๒๗๘,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ธปท. ได้บันทึกบัญชีของฝ่ายการธนาคาร (General Account) และนำฝากเข้าบัญชี ธปท. ที่ Federal Reserve Bank นิวยอร์ก

ข. ทองคำ น้ำหนัก ๑,๐๓๗.๗๘๕๕ กิโลกรัม ธปท. ได้เก็บรักษาไว้ในห้องมั่นคงของฝ่ายออกบัตรธนาคาร

สินทรัพย์ดังกล่าว ธปท. ได้บันทึกบัญชีของฝ่ายการธนาคาร โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของทุนสำรองทางการเงินตามเจตนาของพระธรรมวิสุทธิมงคล

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๓ พระธรรมวิสุทธิมงคล ได้มีหนังสือมายัง ธปท. ขอให้ ธปท. นำสินทรัพย์ที่มอบให้ ธปท. ข้างต้นนำเข้า “คลังหลวงของประเทศไทย” ซึ่งหมายความว่าบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี หรือบัญชีสำรองพิเศษ และจากการที่ ธปท. ได้ไปกราบเรียนถามพระธรรมวิสุทธิมงคล เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายนนี้ เพื่อทราบวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนว่าจะให้นำเงินเข้าบัญชีใด ธปท. ก็ได้รับการยืนยันว่าต้องการให้สินทรัพย์นี้เก็บรักษาไว้ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี หรือบัญชีสำรองพิเศษ แต่โดยที่การดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ธปท. ไม่เคยปฏิบัติมาก่อนประกอบกับพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ก็มีได้มีบทบัญญัติกล่าวถึงการกระทำในลักษณะดังกล่าว ธปท. จึงขอหารือเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่ ธปท. รับมอบไว้แล้ว (ซึ่งอยู่ในบัญชีฝ่ายการธนาคาร) และสินทรัพย์ที่ ธปท. จะรับมอบในอนาคต ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ธปท. จะส่งสินทรัพย์ดังกล่าวเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราโดยมีต้องออกใช้ซึ่งธนบัตรได้หรือไม่

๒. หากส่งเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราได้ สินทรัพย์ตลอดจนดอกผลและมูลค่าสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นจะคงค้างไว้ในบัญชีทุนสำรองเงินตราตลอดไปได้หรือไม่

๓. ธปท. สามารถส่งสินทรัพย์ตรงเข้าบัญชีสำรองพิเศษได้หรือไม่

๔. นอกเหนือจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ธปท. จะต้องถือปฏิบัติตามระเบียบทางการ อาทิระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ออกตามความในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ หรือระเบียบทางการอื่นใดหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และผู้แทน ธปท. แล้ว สรุปข้อเท็จจริงได้ว่า พระธรรมวิสุทธิมงคลได้มีหนังสือถึงธนาคารแห่งประเทศไทย รวม ๔ ฉบับ คือ

ฉบับที่หนึ่ง ที่ พิเศษ ๐๐๓๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ สรุปความได้ว่าจะนำเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา-เงินสกุลต่างประเทศ จวดแรก ให้ ธปท. นำเข้าบัญชีประเทศไทยเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ ที่ Federal Reserve Bank นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงขอให้ทาง ธปท. เตรียมการรับมอบเงินครั้งนี้ด้วย และต่อมาเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ได้มีการมอบเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา-เงินสกุลต่างประเทศนำเข้าบัญชีดังกล่าว จำนวนเงิน ๑,๒๗๘,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

ฉบับที่สอง ที่ พิเศษ ๐๐๐๐๓๔.๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๒ สรุปความได้ว่าขอมอบเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จวดที่สอง จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ให้ ธปท. เข้าบัญชีประเทศไทยเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ ที่ Federal Reserve Bank นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา พร้อมกับมอบทองคำแท่งขนาดตามมาตรฐานสากล น้ำหนัก ๑๒.๕ กิโลกรัม ความบริสุทธิ์ ๙๙.๙๙% จำนวน ๘๓ แท่ง จำนวนประมาณ ๑,๐๓๗.๗๘๕๕ กิโลกรัม เป็นทุนสำรองทางการ จวดที่ ๑

ฉบับที่สาม ที่ พิเศษ ๐๐๐๐๘๐.๑/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ สรุปความได้ว่ามีความประสงค์จะขออนุญาตจาก ธปท. นำทองคำแท่งจำนวน ๓๖ แท่ง น้ำหนักประมาณ ๔๕๐ กิโลกรัม ซึ่งบรรจุในภาชนะที่มั่นคงแข็งแรง (ตู้เซฟ) จำนวน ๑ ตู้ พร้อมกับใส่กุญแจปิดผนึกและประทับตราป้องกันการเปิด เข้าเก็บรักษาในตู้เก็บรักษาทองคำในห้องมั่งคั่งของฝ่ายออกบัตรธนาคาร และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้มีการรับมอบทองคำดังกล่าวเข้าเก็บรักษาตามความประสงค์ดังกล่าว

ฉบับที่สี่ ไม่ปรากฏเลขที่ แต่ได้ทำ ณ สวนแสงธรรม ถนนพุทธมณฑลสาย ๓ กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๓ สรุปความได้ว่า มีความประสงค์ให้โอนบรรดาทองคำจำนวน ๑,๐๓๗.๕ กิโลกรัมและเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จำนวน ๔,๒๗๘,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาที่ได้มอบให้ ธปท. แล้วนั้น เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตรา หรือบัญชีผลประโยชน์ประจำปี หรือบัญชีทุนสำรองพิเศษของฝ่ายออกบัตรธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาที่จะให้นำเข้าคลังหลวงของประเทศไทยนับแต่เริ่มโครงการช่วยชาติฯ เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๑ เป็นต้นมา

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่า สินทรัพย์ที่จะนำมาเป็น “สินทรัพย์สำรอง” (reserve assets) ของ ธปท. ตามกฎเกณฑ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ จะต้องเป็นสินทรัพย์ภายนอกที่ ธปท. นำมาใช้ได้ทันทีและสามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการรักษาดุลการชำระเงินหรือการแทรกแซงตลาดแลกเปลี่ยนเพื่อรักษาอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น ซึ่งได้แก่สินทรัพย์ประเภทดังต่อไปนี้ คือ ทองคำ สิทธิพิเศษถอนเงิน สิทธิซื้อส่วนสำรอง สินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ (ซึ่งประกอบด้วยเงินตราเงินฝาก และหลักทรัพย์) และสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ ซึ่งผู้แทน ธปท. ได้ชี้แจงว่า สินทรัพย์สำรองดังกล่าวนี้ ธปท. เคยเรียกกันมาตลอดว่า “ทุนสำรองทางการ” และสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ธปท.ได้นำมาจัดให้อยู่ใน (๑) ทุนสำรองเงินตราตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา (๒) ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราตามกฎหมายว่าด้วยจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตรออกใช้ และ (๓) สินทรัพย์ต่างประเทศของฝ่ายการธนาคารของ ธปท. โดยสินทรัพย์ในส่วนนี้อาจเก็บอยู่ในบัญชีของฝ่ายการธนาคารหรือนำฝากเข้าบัญชีที่ Federal Reserve Bank ก็ได้ “ทุนสำรองทางการ” จึงประกอบด้วยสินทรัพย์ประเภทดังกล่าวที่จำแนกไว้ทั้งสามส่วนนี้

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงมีความเห็นว่าเมื่อข้อเท็จจริงตามหนังสือของพระธรรมวิสุทธิมงคล ฉบับที่หนึ่งและฉบับที่สองระบุว่า ในส่วนของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาที่ได้มอบให้ ธปท. ทั้งสองงวด จำนวน ๔,๒๗๘,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาพระธรรมวิสุทธิมงคลมีความประสงค์จะให้นำเข้าบัญชีประเทศไทยเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ ที่ Federal Reserve Bank นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่ง ธปท. ได้รับสินทรัพย์ดังกล่าวไว้แล้วโดยได้บันทึกลงบัญชีของฝ่ายการธนาคาร (General Account) และนำฝากเข้าบัญชี ธปท. ที่ Federal Reserve Bank แล้ว จะเห็นได้ว่า การกระทำของ ธปท. เป็นการดำเนินการที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของพระธรรมวิสุทธิมงคลแล้ว เนื่องจากสินทรัพย์ต่างประเทศในบัญชีของฝ่ายการธนาคารซึ่งฝากไว้ ที่ Federal Reserve Bank เป็นทุนสำรองทางการอย่างหนึ่งดังกล่าวมาข้างต้น ส่วนทองคำจำนวน ๑,๐๓๗.๗๘๕๕ กิโลกรัม ที่ระบุมอบให้ ธปท. เป็น “ทุนสำรองทางการ” นั้น เมื่อ ธปท. ได้รับมอบแล้วลงบัญชีไว้ที่ฝ่ายการธนาคารและได้เก็บรักษาไว้ในห้องมั่นคงของฝ่ายออกบัตรธนาคาร ทองคำดังกล่าวจึงเป็นสินทรัพย์ต่างประเทศของฝ่ายการธนาคารอันเป็นส่วนหนึ่งของทุนสำรองทางการ การกระทำของ ธปท. ดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของพระธรรมวิสุทธิมงคลแล้วเช่นกัน โดยที่การให้นั้นย่อมสมบูรณ์ตั้งแต่มีการส่งมอบทรัพย์สิน (มาตรา ๕๒๓^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ทั้งเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและทองคำดังกล่าวจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ ธปท. ตั้งแต่ขณะมีการรับมอบตามหนังสือฉบับที่สอง ซึ่ง ธปท. มีพันธที่จะต้องนำไปดำเนินการให้สมความประสงค์ของผู้ยกให้ การที่พระธรรมวิสุทธิมงคลมีหนังสือฉบับที่สี่กำหนดจะให้ ธปท. ปฏิบัติต่อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและทองคำดังกล่าวเป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ จึงไม่มีผลทางกฎหมายใด ๆ ที่จะ

^๑ International Monetary Fund, “Balance of Payments Manual”, fifth edition, ๑๙๙๓, pp. 97-100.

^๒ มาตรา ๕๒๓ การให้นั้น ท่านว่าย่อมสมบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ให้

สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงผลทางกฎหมายของหนังสือฉบับที่สองได้ ธปท. จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหนังสือฉบับที่สอง แต่ไม่มีหน้าที่ต้องดำเนินการนำเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและทองคำเข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราตามหนังสือฉบับที่สี่แต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ ธปท. มีความกระจ่างในปัญหาทั้ง ๔ ข้อ ที่ต้องการทราบ หากประสงค์จะนำไปใช้กับสินทรัพย์อื่นที่ได้มาในโอกาสต่อไป คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ขอให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว ดังนี้

ข้อ ๑ ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้กำหนดให้มีบัญชี ๓ บัญชี คือ บัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษ

บัญชีทุนสำรองเงินตรา มาตรา ๒๖^๓ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดให้ ธปท. เป็นผู้ดูแลรักษาบัญชีทุนสำรองเงินตราไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา

บัญชีผลประโยชน์ประจำปี มาตรา ๓๓^๔ กำหนดให้เป็นบัญชีที่นำผลประโยชน์อันเกิดจากบัญชีทุนสำรองเงินตรามาขึ้นบัญชีไว้ และให้ใช้สินทรัพย์ในบัญชีนี้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพิมพ์ การออกและจัดการธนบัตร การชดเชยค่าแห่งสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราที่ลดลงและเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเกี่ยวกับสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และ บัญชีสำรองพิเศษ และถ้าในปีใดสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีมีไม่พอจ่ายก็ให้จ่ายจากบัญชีสำรองพิเศษ

^๓ มาตรา ๒๖ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่า “ทุนสำรองเงินตรา”

^๔ มาตรา ๓๓ ผลประโยชน์อันเกิดจากสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราแต่ละปีให้รับขึ้นบัญชีผลประโยชน์ประจำปี

สินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีให้ใช้จ่ายได้เพื่อการ ดังต่อไปนี้

(๑) การพิมพ์ธนบัตร รวมตลอดถึงการใด ๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งโรงพิมพ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อพิมพ์ธนบัตรและสิ่งพิมพ์อื่นที่รัฐมนตรีเห็นชอบและการตั้งเป็นทุนหมุนเวียนตามความจำเป็นเพื่อดำเนินกิจการโรงพิมพ์ดังกล่าว

(๒) การออกและจัดการธนบัตร หรือการอื่นใดอันเกี่ยวกับกิจการธนบัตรซึ่งรัฐมนตรีอนุมัติ

(๓) การชดเชยค่าแห่งสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราที่ลดลง

(๔) การจัดการเกี่ยวกับสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษ

เงินคงเหลือหลังจากการจ่ายตามวรรคสองเมื่อสิ้นปี ให้โอนเข้าบัญชีสำรองพิเศษ ผลประโยชน์อันเกิดจากสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีหรือบัญชีสำรองพิเศษ ให้รับขึ้นบัญชีผลประโยชน์ประจำปี

ถ้าสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีในปีใดมีจำนวนไม่พอแก่การจ่ายดังกล่าวให้จ่ายจากบัญชีสำรองพิเศษเท่าจำนวนที่ขาด และถ้าสินทรัพย์ในบัญชีสำรองพิเศษมีไม่พอจ่าย ให้จ่ายจากเงินคงคลังเท่าจำนวนที่ขาด ในปีต่อไป ถ้าสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีมีเหลือจากการจ่ายดังกล่าว ให้ใช้คืนเงินคงคลังจนครบจำนวนที่ได้จ่ายไป และเมื่อเหลือเท่าใดจึงให้โอนเข้าบัญชีสำรองพิเศษไว้

บัญชีสำรองพิเศษ มาตรา ๓๓ วรรคสาม ได้บัญญัติให้นำเงินคงเหลือหลังจากการนำสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีมาหักการจ่ายต่าง ๆ เมื่อสิ้นปีโอนเข้าบัญชีเก็บไว้ในบัญชีสำรองพิเศษ และมาตรา ๓๔^๕ ได้บัญญัติให้โอนสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราในส่วนที่มีค่าเพิ่มขึ้นมาไว้ในบัญชีนี้

จากบทบัญญัติข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับและการจ่ายสินทรัพย์ในบัญชีทั้งสามไว้อย่างชัดเจน

สำหรับบัญชีทุนสำรองเงินตรานั้น มาตรา ๒๙ (๑)^๖ ได้กำหนดว่า ห้ามมิให้จ่ายทุนสำรองเงินตรา เว้นแต่จะได้มีการถอนธนบัตรเป็นจำนวนเท่ากันคืนจากธนบัตรออกใช้ และมาตรา ๑๖ (๒)^๗ ได้กำหนดห้ามนำออกใช้ซึ่งธนบัตรเว้นแต่เป็นการแลกเปลี่ยนทันทีกับสินทรัพย์ที่ต้องรับขึ้นบัญชีทุนสำรองเงินตราที่ ธปท. รักษาไว้ จากบทบัญญัติทั้งสองทำให้เห็นได้ว่าตามกฎหมายในปัจจุบันการรับและจ่ายสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรามีความสัมพันธ์กับการนำออกใช้ซึ่งธนบัตร การนำสินทรัพย์เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราโดยไม่มีการออกใช้ธนบัตรย่อมไม่อาจกระทำได้

ข้อ ๒ เมื่อได้นำส่งสินทรัพย์เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราในขณะที่มีการออกใช้ซึ่งธนบัตรแล้ว ดอกผลหรือมูลค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นจะต้องโอนไปอยู่ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีและบัญชีสำรองพิเศษตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ บัญญัติไว้ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ข้อ ๓ การนำสินทรัพย์เข้าในบัญชีสำรองพิเศษมี ๒ วิธีเท่านั้น คือ (๑) ตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม กำหนดให้นำเงินคงเหลือเมื่อสิ้นปีหลังจากการนำสินทรัพย์ในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีมาหักด้วยการจ่ายตามวรรคสองเข้าบัญชีนี้ และ (๒) ตามมาตรา ๓๔ กำหนดให้โอนสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราในส่วนที่มีค่าเพิ่มขึ้นเข้าบัญชีนี้ ดังนั้น จึงเห็นว่า ธปท. ไม่อาจส่งสินทรัพย์อื่นตามกรณีที่ทำหรือซึ่งเป็นกรณีนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้เข้าบัญชีสำรองพิเศษโดยตรงได้

ข้อ ๔ ตามข้อ ๔^๘ แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้บัญญัติให้ส่วนราชการที่อยู่ในข่ายต้องปฏิบัติตาม

^๕ มาตรา ๓๔ ในกรณีที่สินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรามีค่าเพิ่มขึ้นให้โอนส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้นเข้าบัญชีสำรองพิเศษ

^๖ มาตรา ๒๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ และมาตรา ๓๔ ห้ามมิให้จ่ายทุนสำรองเงินตรา เว้นแต่

(๑) ในขณะเดียวกันนั้นจะได้ถอนธนบัตรเป็นจำนวนเท่ากันคืนจากธนบัตรออกใช้หรือ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ออกใช้ซึ่งธนบัตร เว้นแต่เป็นการแลกเปลี่ยนทันทีกับ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) สินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีค่าเท่ากันและระบุไว้ในมาตรา ๓๐ ซึ่งจะต้องรับขึ้นบัญชีทุนสำรองเงินตราที่รักษาไว้ตามมาตรา ๒๖ ธนบัตรได้ชื่อว่าออกใช้นับแต่เวลาที่นำออกใช้และก่อนถอนคืน

^๘ ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

ระเบียบนี้หมายความว่าถึง กระทรวง ทบวง กรม สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐและจังหวัด แต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑ และคณะที่ ๑๐) ได้วินิจฉัยไว้แล้วในเรื่อง สถานภาพของ ธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน ว่า ธปท. เป็น รัฐวิสาหกิจ ดังนั้น จึงเห็นว่า การรับสินทรัพย์ของ ธปท. ตามกรณีนี้ไม่ต้องถือปฏิบัติตามระเบียบ ดังกล่าว

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีข้อสังเกตว่า ถึงแม้จะมีการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติ เงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ เพื่อรวมบัญชีฝ่ายออกบัตรธนาคารและฝ่ายการธนาคารเข้าด้วยกัน และให้ โอนสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตรา บัญชีผลประโยชน์ประจำปี และบัญชีสำรองพิเศษ มาเป็น สินทรัพย์ของ ธปท. ก็ตาม ตามบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับ ที่ ..) พ.ศ. ที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาแล้วนั้น สินทรัพย์ในส่วน ที่พระธรรมวิสุทธิมงคลฯ ได้มอบให้แล้วดังกล่าว ธปท. ก็ยังสามารถจัดการให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของพระธรรมวิสุทธิมงคล โดยกำหนดบัญชีย่อยเฉพาะขึ้นมาเป็นบัญชีหนึ่งให้เป็น การถาวรเพื่อใช้สำหรับดำรงเสถียรภาพของธนบัตรเช่นเดียวกันกับหลักเกณฑ์ของทุนสำรอง เงินตราได้

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๓

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ และจังหวัด แต่ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น